

॥ तस्य वाचकः प्रणवः ॥

रत्नभरा

आत्मनो हिताय जगातः सुखाय

‘योग’ लिखा लावीओ, ‘लिखू’ जनी गुरुद्वार;
मुमुक्षु जड़े पामशे, सौनो मुजमां आग।

તंत्री स्थानेथी

वाचक मित्रो,

‘तुलभरा’ आ आँक सावे पांच वर्ष पूरां करे छे. ‘तुलभरा’नी आ सझता आप सौने अने प्रकाशन समितिने ठारणे छे तेम कहेवुं अयोज्य नहीं अस्याय. प. पू. गुरुदेव श्री गोगबिक्षुलुना तो आपणे सौ नाडी छीजे, ठारणुके तेजोश्रीनी हिंय वालीगंगाना धोधने ठारणे ज अमे ‘तुलभरा’ना साहित्यनु स्तर आटलूं द्वावुं राखी शहरां छीजे अने आप सौ, ए साहित्यद्वयी नीरने भा-भीने ज आपनी तात्त्विक-आध्यात्मिक तुपा छिपावी छे. आपना तरहथी अवासनवार भणता भत्रो ते उपरोक्त वातानी साणिती छे, उपरोक्त वातानु प्रभाव छे.

‘तुलभरा’नी प्रगति अने सझता माटे आपना सहकारी आशा अने ते अहल आप सौने आलार.

: लवाजमना हर :

पार्फिं क सक्य (सारलमा)	रा. १०-००
आणुवन सक्य	रा. २००-००
पार्फिं क सक्य (परहेशमा)	७ डालर
आणुवन सक्य	२०० डालर

: लवाजम भेडलवानुं स्थान :

- (१) डॉ. सोमालाई ए. पटेल
१-अ, पवित्रनगर, सेन्ट लेविसर्स लाईस्कूल
रोड, नारसुपुरा अमदाबाद-३८० ०१३.
- (२) श्री नैषध सी. व्यास
३, बंगालर सोसायटी, रामलाल राष्ट्रीय,
मस्तीनगर, अमदाबाद-३८० ००८.

प. पू. गुरुदेव श्री गोगबिक्षुल
सावेनां संस्मरणे तथा प्रेरक
प्रभुं जो आवकाय छे.

- तंत्री

- सुचना (१) लवाजम चेक द्वारा अद्यवा मनीओ.८२
दारा ओ. प्रे. प. ट्रस्टना नामे
भेडब्ल्यू. सावे आपनु पूऱ्य नाम
अने सरनामु शुद्ध अक्षरोमां वज्ञी
भेडब्ल्यू.
(२) नवा पर्दनु लवाजम ३१-१-८८
सुधीमां भरी हेवु.

અંત મનુષી

(અતમભાર એટલે અનુભવયુક્ત સત્યથી બારેથું)

(બહુજલ હિતાય - બહુજલ સુખાય)

અંક : ૪

વર્ષ : ૫

માનવ તંત્રી : નૈપદ વ્યાસ

ગયા વધે થયેલા અભિનવ આધ્યાત્મિક પ્રોગ્રામો

- નૈપદ વ્યાસ

છેલ્લા પ્રશ્ન વર્ષ ભારતમાં દુઃખાળની પરિસ્થિતિ રહી, ગુજરાત, રાજસ્થાન વગેરે રાજ્યોમાં તેણી લીધાણી વધુ હતી. તેથી ૧૯૮૮ના વર્ષમાં ચોથા દુઃખાળનો સામનો ન કર્યો પડે તે માટે અનેક ધાર્મિક, આધ્યાત્મિક, વૈજ્ઞાનિક સંસ્કારોમે વરસાદ લાવવા માટેના અનેક પ્રોગ્રામો કર્યા.

ઓમુપરિવારના ઉપક્રમે ૫. ૫૨ ગુરુદેવ શ્રી વૈગણિકુણાંનો એક અભિનવ આધ્યાત્મિક પ્રોગ્રામી ઘોષણા કરી, તેમણે કહું -

આ વધે વરસાદ વરસે તે માટે

“મેધયુંબક મહાધૂતયજ્ઞ”

નો પ્રોગ્રામ જરૂર કરીએ...

“શાશ્વો અને અનુભવીઓએ તો મક્કમતાપૂર્વક ક્રેછે છે કે યોએ કરવાચી એવું વાધુમંડળ સર્જાંય છે કે ને વરસાદને એંશી કાવે છે હાલમાં વજાવિશ્વાન બગલગ બુઝ નેવું થઈ ગયું છે. તેથી ગયાયોય વિભિવિધાનથી ઘણા મેટા પ્રમાણમાં યોએ કરવા-કરાવતાની સભાવનાઓ ખૂબ ધરી જઈ છે. છતાંય નીચેનો એક પ્રોગ્રામ જરૂર કરીએ અને બીજોએ પણ કરે તેણી તેમને પ્રેરણા આપીએ.

“દીપક પણ વશનું નાનું” સ્વરૂપ જ કહેવાય છે. તેથી જો એકી સાથે અનંત દીપક પ્રગટાવવામાં આવે તો સાવ સરળતાચી અને સાવ મામુલી ખચે” જ ઘણા મેટા પરનો લાલ થઈ ધરવાની પૂરી સંભાવના કહેવાય માટે દુઃખાળ નિપારવાની તમજાવાના ભારતભરના સર્વે પરોપકારી સજગનોને હાર્દિક વિનતી છે કે -

“આપ સો તા. ૨૭-૫-૮૮ને શુદ્ધયારે સવારે છ વાગ્યાચી બીજ દિવસે સવારે છ વાગ્યા સુધી ચોવીસ કલાક (અથવા પણાશકિલ) જાણના ધીનો દીવો પ્રગટેલા રાખો.

“આ રીતે એકી સાથે અનંત દીવાઓ સતત ચોવીસ કલાક પ્રગટેલા રહેવાચી એક વિરાટ યદ્ર નેવું કાર્ય સહેળમાં થઈ શકે. આવો વિરાટ યદ્ર કોઈ એક વિકિલ કે એક સંસ્થા કદી ન કરી શકે.

“આ દીપકોની થો વિશેપતા છે કે તે એકી સાથે અનંત જગ્યાએ પ્રગટવાચી અને તેમાં અનંત વિકિલ-ઓની પરોપકારી શુભ ભાવના બરેલી ડોવાચી તેણી અમોદ્ય અસર દેણા વાધુમંડળ ઉપર વાપરુપે થઈ શકે. અનંત કાજાચી પવિત્ર સ્થાનોભાં અને પવિત્ર કાર્યોમાં ગોધુતના દીપકો પ્રગટાવવાનો જે રિવાજ ચાલ્યો આવે છે તેમાં જરૂર કોઈ કલાકુણાં રખસ્ય સમાયેલું છે. વિશાનીઓએ કસોટી કરીને આ રહસ્યને ખુલ્લું કરી બતાવવાની જરૂર છે જેણી સામાન્ય જનો પણ નિઃશંકપણે તેનો લાલ થઈ શકે.

“વરસાદ માટે “મેધયુંબક મહાધૂતયજ્ઞ” મા કૃપા કરીને સાથ આપીએ.”

તા. ૨૭-૫-૮૮ના આ કાર્યક્રમના સમાચાર અનેક દીનિકોએ છાપાએ. ઓમુપરિવારના સ્વચ્છ સેવકોએ પણ જામણ ગામણ કરીને, ચોસ્ટરો ચોટાડીને ખૂબ પ્રચાર કરીએ. આ કાર્યક્રમ વિષે કેટલાક લેખકોએ ટીકા કરતો રહ્યું કે આ તો ધીનો બગાડ જ કહેવાય ! તેનો પોતા જવાબ આપતા પૂ. વૈગણિકુણાંને જણાયું :

“કુદાચ સ્વૃત ગણુતરીભાળોને ઉપરોક્ત મહાધૂત-
પણમાં થીનો દુર્લભ જ દેખાય તો તેમને નથીતપૂર્વક
પૂછવું જોઈએ કે એક દિવસની બીજી-સિગારેટ કુંડી
મારવામાં અને બીજી પણ અનેક બાબતોમાં નુકશાન-
કારક પુણા દુર્લભ થતા જ હોય છે ને? જ્યારે
આ કાર્યક્રમમાં તો નુકશાન બિલકુલ નથી અને
સંભાવનાઓ ઘણા મોટા બાબતી છે. કુમ સે કુમ
પ્રગટેલા દીપકથી ચોતાના ધરનું વાતાવરણ તો
પરિત્રણ વાણું જ.”

તો તીજા અને પ્રથમાના બેળસેનિયા વાતાવરણ
વચ્ચે તા. ૨૭-૫-૮૮ના આ કાર્યક્રમને અદ્ભુત
સહજતા સાચપડી. અનેક બોકેને અનેક દીપકો પ્રગટા-
યા; અનેકોની શુભ ભાવનાઓ લેગી મળી અને
કુદરતે પણ ખૂબ મહેર કરી. આખા દેખમાં ખૂબ
વરસાદ થયો. ખજુ પણ અસ્ત્રાંય બોકોના શુભેચ્છા
પત્રો આવતા રહે છે. અસ્તુ.

“મેધાયુંબક મહાધૂતયજ્ઞ” તો એક થરખાત હતી.
ન્યાર બાદ બીજો અદ્ભુત પ્રયોગ થતું થયો. નીચે
મુનાખના લખાલુવાળા ચેમ્ફ્લેટો છ્યાયો અને તેનો
પ્રચાર થતું થયો.

પરમાત્માની પ્રેરણાથી - “વિદ્યામુદ્રિ-વિશમનક યજ્ઞ”

વિશમનસ્તની, સમસ્ત આસુરી વૃત્તિઓ-શક્તિઓ-
-સંપત્તિઓના વિશમન માટે સંગીતમન ગાયત્રી
મહામંત્રનો સામુહિક અભૂતપૂર્વ જપ્યજ્ઞ, તા. ૫-૬
-૮૮થી તા. ૨૮-૬-૮૮ને સપારે ૮-૩૦ કલાક
સુધી એટબે કે પણ કલાક સુધી અખંડ રાત્રી-દિવસ.

ઉદ્યોગ જપ્યજ્ઞ બોમૃપરિવાર-ઊર્મયેઠના ઉપરોક્તે,
૫. પુ. ગુરુહેવ શ્રી યોગભિસુજુણની નિશામાં શ્રી
શાતિપ્રસાદ પંડ્યાના મહાનમાં યોજાયો. જપ્યજ્ઞ થતું
થતા પહેલાં પુ. યોગભિસુજુણનો જપ્યજ્ઞના સુક્રમ
વિશાનને તાત્ત્વક રીતે સમજાવતા જણાયું કે -

જપ્યજ્ઞ એટલે -

સૂક્રમ દ્વાની-તરંગ-વિજ્ઞાન

“જ્ઞવને વિરંજન રાખવા માટે વ્યાપર-પરાની
અતિ-આવરણકા છે. પણ એટબે બદલવાની ભાવના
સિવાય અન્યો માટે નઈક ત્વાગતું. “ત્યાગ ને જ
બોણ સમજન” તે સુત સર્વ સંસ્કૃતિનો સાર ગણુંઓ
જોઈએ. ગીતામાં જપ્યજ્ઞને શ્રેષ્ઠ સા માટે ગણ્યો હોય?
જપ્યજ્ઞ સાવ સહેલો. સર્તો અને સૂક્રમ રીતે અમુલ્ય
દુષ્ટ આપનારો છે.

“અન્યો માટે શુભ ભાવના રખવી કે વલાવવી
તેને જપિયો યા સમાન બેને છે. આવો યા સો
કોઈ કરી શકે છે. પોતાના માટે અથવા અન્યો માટે
શુભ ભાવનાઓનું સુદાધયે વાચિક, ઉપાય કે માનસિક
વાણી દ્વારા રસ્તું કરવું તે જપ્યજ્ઞ કહેવાય છે. શુભ-
ભાવનાના રસ્તાની મહત્વા તીવ્ય સૂક્રમ બુદ્ધિયી જ
સમજાય તેવી છે. મનુષ્ય જેના સંગમાં સતત રહે છે,
બગભગ તેવા તે બને છે. મનુષ્ય વધુમાં વધુ પોતાના
વિશાળેન-ભાવનાઓના સંગમાં રહે છે. મનુષ્ય
પોતાની ભાવનાઓ પ્રમાણે પોતે તો બને જ છે
પરંતુ અન્યો ઉપર પણ જેની ભાવનાઓ ધસી જોરદાર
અસર કરે છે.

“કોઈને ગાળ રહીએ, કે તેની પ્રથમાં કશીએ તો
તેની સારી-મારી અસર તેના ઉપર જરૂર થાય છે જ.
શબ્દશિલ્પ અમોદ છે. જરૂર ઠોંચો ઘેડૂતના બકરાને
“કુતું છે, કુતું છે” એમ કથી કથીને તેને ભમાવી
નાખ્યો હતો તે વાત જાહેર છે. માટે જપ્યજ્ઞની ડિમિત
કુમ ન આપીએ. જપને ‘યજ્ઞ’ કહો તેમાં જ ધર્મ
મેટું રહ્યું છે.

“શબ્દ ઉપરોક્ત કેવળ દ્વાની-ધ્વાનિવિસ્થેષાની
અસર પણ વિદ્યાની અને વાતાવરણ ઉપર જાબરનસ્ત
થાય છે. કોઈ ધ્વનિ કલુંકટું તો કેઈ ધ્વનિ કલુંમધુર
હોય છે. રહ્યાનો ધ્વનિ રહાવે છે, તો હસવાનો ધ્વનિ
હસવે છે. બંધ યડાનની અંદર શક્તિશાળી લાઉડ
સ્પીકર ઘણા મોટા ધ્વનિ સાથે વગાડવાથી તેના તરંગેનું
દ્વાનું ભારીના કાંને તોડી નાખે છે. ગેલી બેંકો

પણ હોલ દ્વારા ધ્વનિની કરામત દેખાડતા હોય છે. એક હોલને ઉલ્લેખ મુજિને તેના ઉપર થોડા પાચિયા-દસિયા રહ્યે છે, પછી ચોરે બેડે દૂર રહ્યેને બોલે હોલ જેરણી વળાડે છે, તેથી તેના ધ્વનિ-તરંગના પક્કાણી દૂર રહ્યેલા હોલનું પાતળું ચામડું પૂલે છે અને તેથી તેના ઉપર રહેલા રિફિક્સ ઉછળે છે. દીપક રાગણી દીપ પ્રગટે અને મલ્લાર રાગણી વરસાદ વરસે તે પુરણી વાતો અતિ સૂક્ષ્મ ધ્વનિતરંગ-વિશ્વાનની મહત્વા દર્શાવે છે.

“ઈન્દ્રિયાતીત વિશ્વાનને ધ્મલજવા સફ્ફગુંની કૃપા જોઈએ અને તેને આચાર ભૂમિકાએ અજમાવવા માટે દીવિં સમયની સાધના જોઈએ સુક્ષ્મ સાધના-વિશ્વાન એ કોઈ પ્રદર્શનનો વિષય નથી. તેનો વિનિયોગ કેવળ બોક્કલ્યાલું અથે” થયો ધર્તે. દરેક પ્રકારનું વિશ્વાન અને દરેક પ્રકારના વિશ્વાની પોતપોતાના જેત્તમાં શૈલભારપદ અને ફળદાતા નીચી થકે છે.

“જેમ શૌત જ્યામાં કંકરો પડવાણી જળની સપાટી ઉપર જળના તરંગો ઉનાંને ધર્યે દૂર સુધી રેલાય છે, અને જે લયબદ્ધ રીતે જ્યામાં કંકરા પરણે જાય તો તરંગો હેઠ સામા કંઠા સુધી પણ પડોયી થકે. તેમ સુદીંદ્ર સમય સુધી અને લયબદ્ધ રીતે થેલા જાપની ગુલ-ભાવનાના તરંગો વિશ્વાન સામા કંઠા સુધી પડોયોગે પૂર્ણ વિશ્વને પ્રભાવિત કરી થકે છે.

“જ્યા ભૌતિક વિશ્વાનનો છેડો આવે છે ત્યાણી અતિ સૂક્ષ્મ આધ્યાત્મિક-નોગિક વિશ્વાનનો પ્રારંભ થાય છે. આપણા ભૌતિક જડ મગજની ન જીતરી થકે તેવું પણ ધારું બદ્યું હોઈ થકે છે; માટે ઉદાર અને ગુલગાલક થઈએ. ધ્વનિતરંગવિશ્વાનના વિસેવણો પાસેણી ધારી આશામે રાખી રાકાય. છતાય સર્વ શોધણાના સર્વક-શોધકને શોધવામાં સર્વ શોધણ અધ્યરી જ રહેવાની.

“પાણીનું વીચેટીપું બયાંનોને તથા ધરની બચેણી

રસોઈ અને શાક-હળવાદિનાં છોતરા હોરને મોઢે પહોંચતો કરીને તથા બીજાં આવા કારોં કરીને પણ વશ કરી રાકાય છે. વશ કરવાની ભાવનાઓવાળા માટે અનેક મોચા છે અને બલાના બતાવીને છટકી જનારાગો માટે ‘આખિર પૂલકી ધૂબ’ જ છે.

“સમસ્ત ભૌતિક-આધ્યાત્મિક વિશ્વાન જેમાંથી ઉદ્ભવે છે અને જેમાં વશ પામે છે તેને કંપા વિશ્વાનથી માપી રકીયું? શોધી રહેયું? હજુ સુધી તો શુભા-ગુલ ભાવનાઓને માપી શકે તેવું ભૌતિક વ જ પણ અસ્તિત્વમાં નથી આવ્યું!

“વૈશાનિક ક્રોટી ઉપર ખરું જીતરે તેને જ માનવાની વિશ્વાસરહણી એ ચોતે જ એક મહાલખ્યકર અવૈશાનિક આધાર પર જીની છે. બહારનાઓએ શોધ્યું એટબે તે વિશ્વાન અને ધરનાઓએ શોધ્યું એટબે તે વેદિયાવેડા? આવા પૂર્વગ્રહમાંથી કારે મુક્ત થઈ રકીયું!”

તા. ૨૮-૬-૮૮ના રેઝ “વિશાખાસુરી-વિશ્વમનક વશની પૂર્ણાંતુતિ ઉમરેઠ મુખમે થઈ અને તે જ દિવસે સવારે ૭-૩૦ વાગ્યાણી ઓમ્ભૂપરિવાર અમદાવાદના ઉપરંતે શ્રી વિલયભાઈ સી. પટેલના નિવાસસ્થાને (બાદ્યાચર ફેટ, અંકુર વશ સ્ટેન્ડ પાસે, અમદાવાદ) વિશાખાસુરી વિશ્વમનક વશનો, સંગીતમય ગાયત્રીમંત્રના વાયિક જપ સાથે પ્રારંભ થયો. તા. ૨૮-૬-૮૮થી તા. ૨૮-૭-૮૮ સુધી એટબે કે એક મહિના સુધી સતત ગાયત્રીમંત્રનો અખંડ જપવણ ચાલુ રહ્યો. તા. ૨૮-૭-૮૮ને ગુરુપૂર્વિમાના દિવસે સવારે ૭-૩૦ વાગે આ “વિશાખાસુરી વિશ્વમનક વશ”ની પૂર્ણાંતુતિ થઈ. આમ કુલ એક માસ અને ચોવીસ દિવસ સુધી, ઉમરેઠ અને અમદાવાદ મુક્તમે, આસુરી રાકિલાંઓના વિશ્વમન અથે ગાયત્રીમંત્રનો અખંડ જપવણ થયો. અસ્તુ.

(અનુસંધાન નુંઓ પાન નં. ૫૬)

મુદ્રા

(પાતંજલ યોગદર્શિન-સમાધિપાદ)

- યોગભિક્ષુ

[પ. પુ. ગુરુદેવ શ્રી યોગભિક્ષુઙ દ્વારા આવેખાયેલ 'મુદ્રા' પુસ્તકમાંથી સાલાં]

પાતંજલ યોગદર્શિનના ચાર પાદ :

(૧) સમાધિપાદ (૨) સાધ-પાદ (૩) વિભૂતિપાદ
અને (૪) કુર્બયપાદ. આપણે સમાધિપાદ વિષે સમજી
રહ્યા છીએ. સમાધિપાદનું ઓગણું ત્રીસમું સૂત્ર આપણે
ગયા અંતર્માં સમજાય. તે સૂત્ર ઈન્દ્ર -

તત્પ્રાણદ્વારા ચેતનાદિપ્રાણે ઉપરાન્તરાયાભાવદ. તેનો અર્થ
છે - તેથી (ઓમ્ના સાર્થક જપ કરવાથી) સર્વભ્યાપક
ચેતનાનો અનુભવ કરી શકાય છે અને અંતરાયોને
રૂપી શકાય છે.

કાંતદ્રષ્ટા પતંજલિમુનિએ યોગસાધના અને
જીવનસાધનાને જુદી જાહી નથી. જીવનમાં જ યોગને
જાહી બેબાળો છે. ઉપરના સૂત્રમાં જાહીબ્યા મુજબ
ઓમ્ના સાર્થક જપ કરવાથી સર્વભ્યાપક ચેતનાનો
અનુભવ કરી શકાય છે અને સાધનામાં આવતા
અંતરાયોને દૂર કરી શકાય છે. યોગસાધનામાં આવતા
અંતરાયોમાંના કેટથાક અંતરાયો જીવનસાધનામાં પણ
આવવાના જ; તેથી તે અંતરાયો ક્ષય ક્ષય છે તે
જાહી બેબાળેએ. સમાધિપાદનું ત્રીસમું સૂત્ર તે
અંતરાયો વિષેનું વર્ણન કરે છે :

વ્યાધિસ્ત્યાનસંશય પ્રમાણાલસ્યાવિરતિભાંતિ-
દર્શિના

લખ્યભૂમિકત્વાનવસ્થિતત્વાનિ
વિત્તાવસ્થેપાસ્તેડન્તરાયા: ॥૩॥

ભાવાર્થ : વાધિ, સ્નાન, ચંદ્ર, પ્રમાદ,
આવશ્ય, અવિરતિ, વ્યાતિદર્શાન, અલખ્યભૂમિકત્વ
અને અનવસ્થિતત્વ; આ નવ અંતરાયો વિતને
વિશેપ કરનારા છે.

વિસ્તાર : હવે નવ અંતરાયોની વાત ચાલે
છે. આગણા સૂત્રમાં ઈન્દ્ર કે ઓમ્ના સાર્થક જપથી

અંતરાયોનો અભાવ થઈ જાય એ તેથી તે અંતરાયો
કેવા અને કેવા તેને બોલી વાત જા જગ્યામે રહ્યી
છે - કરી છે ઉપરેણ નવે અંતરાયોનો અર્થ
સમજવાનો પ્રયત્ન કરીએ.

(૧) વ્યાધિ : જીવનસાધનમાં અને યોગ-
સાધનામાં જે અંતરાયો આવે છે તે નવ છે. તેનો
નામ આપણે જાહીની ગયા. તેમને યોડા વધુ સમજાયે.
કારણકે, આ અંતરાયો દૂર ન કરી શકીએ તો સાધના
થઈ શકે નહીં. આપણે સાધના માટે જીવનસાધના
શરીર વાપર્યો છે.

જીવન પણ એક સાધન છે. કોઈ કહેશે કે,
"અમારે કષ્ટ મેળવ્યે છે, કે સાધના કરવી છે
કે નથી તે અંતરાયો આવવાના હતા ! અને જે આ
અંતરાયો ન આવે તો તેને દૂર કરવા માટે ઓમ્નો
જપ કરવાની થી જરૂર છે ?" તો તેનો ખુબસો આ
પ્રમાણે છે -

જીવન પણ મહાન સાધન છે. યોગ, જીવન
માટે છે. તેથી શાન્તિમય જીવન જરૂર જોપ, મનુષ્ય-
જન્મની સાર્થકતા પ્રાપ્ત થાય તે રીતે જીવન વચ્ચીતી
કરવું જોપ તો સાધનામય જીવન જરૂર પડેશે, જીવનને
પણ સાધના બનાવવી પડેશે. જીવનનું નામ "યોગ"
લાભે ન આપીએ પણ તે યોગ જ છે. જે સુખ અને
શાન્તિપૂર્વક જીવવાની ઈચ્છા હશે તો યોગની રીતે જ
જરૂર પડેશે. તેથી જીવન પણ સાધના બની જશે.
અને જીવન, સાધના બની જપ તો તે જીવનસાધનામાં
અંતરાયો અવશ્ય આવશે. અને તે અંતરાયોને દૂર
કરવા માટે ઓમ્નો જપ અવશ્ય કરવો પડેશે. માટે
અંતરાયોને વિશેડ્ધિ સમજવા જોઈએ.

આ અંતરાયોને સારી રીતે સમજવાની જરૂર છે. આપણે બબે યોગ ન સાધવા હોય, છવન જ છવનું હોય પણ જે તેમાં વ્યાખ્યા આવે, રોગ આવે તો આપણે શું કરીએ? બબેન યોગ ન સાધવા હોય, પણ નિરાતે છવનું તો છે ન! આપણે કોઈ રોગ અને વ્યાખ્યાને ઠથળીએ છીએ? ના. તો વ્યાખ્યાને દૂર કરવા માટે જોમુનો જરૂર કરવો જોઈએ. વ્યાખ્યા કોને જોઈએ છે? પશુપતી માને પણ વ્યાખ્યા નથી જોઈતો તો પછી મનુષ્યને વ્યાખ્યા કરીતો હોય? રોગ કોને જરૂર છે? રોગને દૂર કરવા સી ઠથળે છે, સી પ્રયત્ન કરે છે. આપણે સી વ્યાખ્યાને સારી રીતે જીથીએ છીએ. વ્યાખ્યાના અનેક પ્રકાર છે; આધ્યાત્મિક, આધિભોગી અને આધિદીર્ઘ, તનની, મનની અને જીમની, તે બધી વ્યાખ્યાનોન દૂર કરવા માટે જુદી જુદી રીતો છે. અન્યારે આપણે અંતરાયોને સમજ રહ્યા છીએ તેથી બીજા અંતરાય તરફ આગળ વધીએ.

(2) સ્ત્ર્યાન : સ્ત્ર્યાન કોને કહેવામાં આવે છે? મનમા જોડું કરવાના સંકલ્પો ઉઠે, જરાણ વર્તન કરવાના વિચારો આવે તેનું નામ સ્ત્ર્યાન; અથવા તો મન-વિચાર ચેચારહિત થઈ જવાના વિચારો કરે, કર્મરહિત થઈ જવાના વિચારો કરે, પ્રમાણી થઈ જવાના મનમા સંકલ્પો આવ્યા કરે તેના માટે પોગમાં સ્ત્ર્યાન શંક વાપર્યો છે. મન જોડો કર્મ કરવાના વિચારો કર્યા કરે અને તે પ્રમાણે કરી ન શકે તેથી તાપ-પરિતાપ લોગવે; અથવા તો કર્મરહિત થઈ જવાના, પ્રમાણી થઈ જવાના વિચારો કર્યા કરે પણ કર્મરહિત કરી જોડું થઈ શકાય છે! આવી ને વિચારની સ્થિતિ તેન સ્ત્ર્યાન નામનો અંતરાય કહેવામાં આવ્યો.

(3) સંશય : સંશય શંદ તો અતિ પ્રચલિત છે. તેના અધ્યાત્મી સમને છે. શંકાઓ કરવી, સંશયો કર્યા કે આપણે જે કંઈ ચાલ્યોએ છીએ તે સાચું હશે કે જોડું હશે? આપણે જે સાધના કરીએ છીએ તે સાધના દ્વારા, જે કાઈ રહેવામાં આવ્યું છે તે

આપણુને મળણે કે નહીં મળે એમ શંકા-કુદ્દાઓ હ્યા જ કરે. તો સંશય જે પણ એક અંતરાય છે. આ અંતરાયને દૂર કરવા માટે પણ જોમુના સાર્વક જરૂર છે.

"સંશયાત્મા વિનશ્યતિ" = જે સંશયી છે તેનો છેવટે નાચ થઈ જાય છે. કારણું સતત સંશયો રહ્યા કરે તો કોઈનું સાચું મનાય જ નહીં. ન ગુરુતું સાચું માને, ન ધાર્મનું સાચું માને, ન આપત્પુરુષોનું સાચું માને, ન સંતોનું સાચું માને કે ન વરીબાનું સાચું માને; બધાની વાતોમાં શંકાઓ જ રહ્યા કરે! અને જ્યાં સુધીં શંકાઓ જ રહ્યા નાચ થઈ જાય અને જ્યાં માનવામાં જ ન આવે અને જોડું જ કાગે ત્યા સુધી આચયરસુ કેવી રીતે કરી શકાય? અને આચયરસુ ન કરી શકાય તો જ્ઞાનની પ્રાપ્તિ ક્રયાશી થાય? અને દ્રણ ન મળે તો વિનશ્યતિ - નાચ થઈ જાય.

જે કાઈ પણ સહૃદયમાં ન કરી શકે તો સહૃદય મળે ક્રયાશી? અને સહૃદયની પ્રાપ્તિ ન થાય, સત્તુ-સાધનાની પ્રાપ્તિ ન થાય તો કેવલની પ્રાપ્તિ; જોકા, મુક્તિ ઈત્યાદિ મનુષ્યજલનમની સાર્વકતા કરી રીતે પ્રાપ્ત થાય? પછી મનુષ્યજલન અને પશુપતીની જેમ જ છલ્યા, જેમ જોડુપતીઓ આહાર, નિદ્રા, જરૂર અને જોગન ઈત્યાદિમાં જ પોતાના જરનને વેરહી નાખે છે. પશુપતીઓ જે સાધના નથી કરી શકતો તેવી સાધના કરીને મનુષ્યજલનમની સાર્વકતા કરી વેવાની હતી, કે જેવી કરીને આવા ત્રાસદાપક છવનની પ્રાપ્તિ ન જ થાય; કેવલ મેળવી વેવાનું હતું કે જેવી ગલ્યામાં આવીને ઉંઘી માથે બટકું જ ન પડે. માતાના ગલાંશયમાં - ગંદા સ્થાનમાં - અનેક પરિતાપ અને વ્યાદ લોગવાની ન પડે. જેવી એક કેવલની-જોકાની પ્રાપ્તિ કરી વેવી કે જેવી હોયદીને ચોરાશી વાખ પોતિમાં બટકું ન પડે. ચોરાશી વાખ વખત માતાના

ગંગામાં આવતું ન પડે અને ચોરાથી લાખ વખત તે બધાઓએ ભોગવતી ન પડે. તે બધામાણી મુક્તિ મેળવી લેવાની ને મુક્તિ હતી તે પ્રાપ્ત ન કરી એટબે "વિનશ્યતિ" જ થયો ને? ચિનશ્યતિ એટબે ચોરાથી લાખના ચક્રરમા પરીને ફૂફૂકી દુઃખો ભોગવતી. તેથી કશું કે સંશયાત્મા વિનશ્યતિ. થંકાશુંકાઓ થયા કરવી એ પણ યોગસાધનામા-છવનસાધનામા આવતો એક અંતરાય જ છે.

(3, 4) પ્રમાદ અને આજાસ : આ સુત્રમાં ને શબ્દો આપેલા છે. બ્રહ્માસમાં તો આપણે તેંબે શંદોનો એક જ અર્થમાં ઉપરોગ કરીએ છીએ પરંતુ આ બંનેના અર્થ જુદા જુદા છે. બંનેમાં સૂક્ષ્મ અંતર છે. પ્રમાદ અને આજાસ એટબે કું? પ્રમાદ એટબે યોગના સાધનોનું ચિત્તન ન કરવું. ને કાઈ સાભળીએ છીએ તેનું ચિત્તનમનન કરવું જેઠીએ ને? આપણું ઉપાયન અને રેખિતભાઈ બંને આખો દિવસ કામમાં રહે છે. તેઓ તેમનું કામ કરતો કરતો પણ આ કથા સાબલે છે અને તેનું સતત ચિત્તનમનન કરતો જ હોય છે. ઉપાયન રીપતાં હોય તો તે વખતે પણ તેમના લાયમાં યોગયુત્ત્રનું પુસ્તક લેવા મળે. તેઓ તેમાણી એક એક સૂત્ર યોગી યોગીને તેનો અર્થ સમજવાનો પ્રયત્ન કરતો હોય. તો આનું નામ યથું ચિત્તન. યોગની કથા તો સાભળી, સાભળણ પછી તેની સાધના કરવી પડે; તેના માટે પણ પ્રમાદ ન ચાલે, સતત ઉત્સાહવાળા રહેનું પડે. યોગના સાધનોનું ચિત્તન ન કરવું તેનું નામ પ્રમાદ, યોગના સાધનોના ચિત્તનમાં ને આજાસ તેનું નામ પ્રમાદ.

આ પ્રમાદ, તે પણ આજાસ તો ખરી જ, પણ થામાં આજાસ થવાથી તેને પ્રમાદ કહેવામાં આવે? યોગસાધનાના ઉપાયોમાં આજાસ કરવી, યોગના ઉપાયોના ચિત્તનમાં ને આજાસ કરવી તેનું નામ પ્રમાદ.

"આજાસ" એટબે શરીરને આજાસ, શરીરનો પ્રમાદ, શરીરમાં ભારેપણું આવી જાય, વધું પડતું જવાઈ

વધું હોય કે વધું પડતું ગરિષ્ઠ બોજન કશું હોય તેથી શરીરમાં ભારેપણું આવી જાય રોજ તો સુત્રો ગોખવા બેસતા હોઈએ પણ તે દિવસે ભગવાના આવે અને આજાસ મરડતા રહ્યોએ અને સુઈ જઈ, સુઈ જઈ એમ મનમાં થયા કરે. ઉત્તાપ ન રહે, એમ થયા કરે કે આજે તો ઘરીક સુઈ જવા હેને; આજે તો પ્રાબમુહૂર્તમાં નથી જિંદવું. શરીર ભારે થઈ જાય, ક્રિપારથિત થઈ જાય, દિયા કરવાનો ઉત્તાપ ન રહે, નિષ્ઠિય થઈ જવાય તેનું નામ આજાસ.

આજાસ અને પ્રમાદમાં આટબો સૂક્ષ્મ હુક્ક છે. બંનેમાં આજાસ જ છે પણ એક સૂક્ષ્મ છે અને એક રથું છે. સ્થૂળ એટબે શરીરમાં ભારેપણું ઈત્યાદિ આવી જવા - તેનું નામ આજાસ - અને યોગના સૂક્ષ્મ સાધનોનું ચિત્તન કરવામાં ને આજાસ તેનું નામ પ્રમાદ.

(5) અવિરતિ : યોગસાધનામાં છવનસાધનામાં ચિત્તમાં ને જ અંતરાયો આવે છે જ ન અંતરાયોને હવે આપણે સમજું રહ્યા છીએ. પાનમે અંતરાય "અવિરતિ" છે. અવિરતિ શાને કહેવાના આવે છે? ચિત્તનું ચિપળોના સંસરો દ્વારા મેળિન વઈ જવું. ચિપળો ભોગવતીથી ચિત્તમાં ને સંસાર. પડેલા હોય તે આત્માને મોહિત કરી નાખે, પ્રવેચિત કરી નાખે તેનું નામ અવિરતિ. ચિપળોનો ચિપનું ધીમે ધીમે ચાયું શાન પ્રાપ્ત કરી, તેનો અભિવ થઈ જવો જેઠીએ. તે ન થયો અને તેમાં સતત લાલસા રહેવી કે ક્યારે ચિપય મળે અને ક્યારે જેગવું? આમ સતત થયા કરવું તેનું નામ અવિરતિ છું ચિપયથી મોદાયેલો-બોલાયેલો રહે, ચિત્તમાં ચિપલોગના ને સંસારો પડેલા હોય તે જેર પકડી જાય અને તેથી યોગસાધનામાં ને અંતરાય પડે તેનું નામ અવિરતિ.

ઉપર ને અંતરાયોને સાંજ્યા અને હવે પછી ને અંતરાયોને સમજું તે તમામનો અભિવ કરી નાખવા શોમ્બના સાંચેક જવ્ય કરવાનું

પતંજલિ મુનિ કરી રહા છે. હવે પછીના અંતરાયોને સાધકો એ ખૂબ સારી રીતે સમજવાની જરૂર છે કે નેવી ધર્મી ભાગી બ્રહ્મલુણોમાણી મુજલ થઈ શકાય.

(૫) ભ્રાતિર્દશીન : જ્યા સુધી આપણે ભ્રાતિર્દશીનમા હોઈએ, બ્રહ્મલુણમા હોઈએ ત્યા સુધી આપણે ધ્યાત પ્રાપ્ત કરી કે કરાવી શકતા નથી. તેવી ભ્રાતિર્દશીનને પણ સારી રીતે સમજવાનો પ્રયત્ન કરીએ.

ભ્રાતિર્દશીન એટબે જોડું દેખાનું. (૬) જ્યા કાઈ જ ન હોય ત્યા કાઈક દેખાનું તે "બિજ્યાલાન" રૂપી ભ્રાતિર્દશીન છે; જેમકે મુગળજ. (૭) હોય કાઈ અને દેખાય કાઈ તે "ભ્રાતિલાન" રૂપી ભ્રાતિર્દશીન છે, જેમકે જાણે બદલે માલુમ દેખાય. (૮) જ હોય તેનાણી ઉંડું દેખાનું તે "વિપરીતલાન" રૂપી ભ્રાતિર્દશીન છે; જેમકે જાત હોય અને દિવસ દેખાય.

ભ્રાતિર્દશીન છુફનલ્યવલારમા પણ આવે છે અને ભ્રાતિર્દશીન સાધનામા પણ આવે છે. છુફનલ્યવલારમા આવતા ભ્રાતિર્દશીનને સમજાયો.

'ન, નેગ, નેવું' અને જ્યા છે; તે, તેમ, નેવું અને ત્યા દેખાનું'નો નિસ્તુંક આપણા મગજનમા કે રહયાંના ન હોય, આપણી માન્યતાઓ અને નિસ્તુંગો સાચા ન હોય; જોટા નિસ્તુંગો કરી લીધેલા હોય, ધસ્તા વર્ષેણી અને ધસ્તા વર્ષો સુધી આપણા મગજનમા જોટા નિસ્તુંગો — આપણે હોતે અને બીજાઓ દ્વારા ધૂઢાડી લીધેલા હોય, અનેક બ્રહ્મલુણો હેસી ગેણેલી હોય, અનેક માન્યતાઓ થઈ ગેણેલી હોય તે બધાનું નામ ભ્રાતિર્દશીન. બીમડો હોય અને પોપળો માનતા હોઈએ. એટલું જ નથી પરંતુ આપણા સંપર્કમા આવનારાઓ પણ તેને પોપળો જ કહે તેવો આગ્રહ-કુરાગ્રહ-હઠાગ્રહ રાખતા હોઈએ તેનું નામ ભ્રાતિર્દશીન. આ થઈ છુફનલ્યવલારમા આવતા ભ્રાતિર્દશીનની વાત, હવે સાધનામા આવતા ભ્રાતિર્દશીનને સમજાયો.

ધ્યાનનમાં અમૃત ભૂમિકાએ ઊંઘની જોડ સૂક્ષ્મ

જીહતમલારા

અવસ્થા આવે છે. તે સ્થૂર ઊંઘ નથી હોતી, ઊંઘની પ્રારંભિક અવસ્થા હોય છે. જગૃતાવસ્થા હજુ પૂરી ધૂરી ન હોય અને નિદ્રાવસ્થામા હજુ પૂરા પ્રવેશયા ન હોઈએ તે થઈ ઊંઘની પ્રારંભિક અવસ્થા. તે વખતે જગૃત અને નિદ્રાવસ્થાનો સંખ્યાલ આવે છે. હજુ તો સંખ્યાલ પણ ન આવો હોય તેવી અવસ્થા કે જેને 'તંત્રી' રૂપી થકીએ તંત્રીણી આગળ જઈએ ત્યારે તંત્રા અવસ્થા અને તંત્રાણી આગળ જઈએ ત્યારે નિદ્રાવસ્થા આવે.

તો આમ, જગૃતમાણી તંત્રીમા જ પ્રવેશયા હોઈએ ત્યારે નિદ્રાવસ્થાની જેમ સરખો આવે છે. આસન લગાવીને બેઠેલા હોઈએ અને તંત્રી થરુ થાય અને સ્વર્ગોની જેમ વિધવિધ દશ્યો દેખાવા લાગે. લાલા થઈને ઊંઘતા હોઈએ અને જે દશ્યો દેખાય તો તો સમલાંગો કે આ સ્વર્ગો છે. પરંતુ આપણે આસન લગાવીને બેઠેલા હોઈએ અને આવા દશ્યો દેખાય તેવી તે દશ્યોને સાચા માની બેવાની ભૂલ કરી બેસીએ છીએ. તે વખતે આનંદશર્ય સાચે એમ માની બઠીએ છીએ કે ઓછો ! મને તો અમૃત દેવનો સાચાનકાર બધો, મને તો અમૃત મંત્ર મળ્યો, મને તો અમૃત મહાત્માઓ આશીર્વાદ આપ્યો, આમ કષ્ટ ને તેમ કષ્ટ, વગેરે વગેરે. આ રીતે વર્ષો સુધી ભ્રાતિમા જ રહી જઈએ છીએ અને પછી તેની ટેવ પડી જાય છે.

ભ્રાતમુર્તુંતમા ઊઠીને જ્યા આસન જમાવીને બેસીએ કે તંત્રી થરુ થઈ જાય અને તંત્રીમા દશ્યો થરુ થઈ જાય અને તેને આપણે સાચા માની બઠીએ. આનું વર્ષો સુધી ચાલે. આ પણ એક ભ્રાતિર્દશીન છે. આ કાઈ જોકાગ્રતાનો કે સમાપ્તિની દશ્યો કે દશ્યુંનો ન હોય. આ બધો તંત્રા-નિદ્રાજનિત સ્વર્ગો -દશ્યુંનો જ હોય જેને આપણે સાચા માનીને વર્ષો અને જન્મો સુધી છેતરાતા રહીએ. આ ભ્રાતિમાણી આપણુંને કાઢવાની કોઈને લાગણી થાય તો આપણુંને તેનામા વિશ્વાસ જ ન હોય, જેવી હમદર્દ અનુભવીએ કાઈ પ્રયત્ન જ ન કરી શકે. આપણે તો એમ જ

માનતા રહેણે કે મને આ ને કાઈ દેખાય છે ને
આચું જ છે, મારો કક્કો જ સાચો. દીવં સમયની
આદતના કારણે આ વ્યાતિમાંથી નીકળવું પણ ન જરૂર.
આ, યોગસાધનામાં આવતું ઘણ્યું સેટં વ્યાતિદર્શન
છે, અંતરાય છે.

કૃપા અને કોચિષ્ઠ દ્વારા વ્યાતિને બગાડીએ.

(c) અલખભૂમિકાત્વ : એટબે કે ભૂમિકાઓનું
અલખભૂમિકાત્વ. અલખભૂમિકા લખ્યન થયું, લખ્ય એટબે
પ્રાપ્ત અને અલખભૂમિકા એટબે અપ્રાપ્ત, શાંતિ અપ્રાપ્ત?
ભૂમિકાઓની યોગસાધનામાં એક પણી એક-અનુકૂમે
એકાશતાની ભૂમિકાઓની એ પ્રાપ્ત થવી જોઈએ તે ન
થયી, યોગની ભૂમિકાઓમાં, યોગાત્મકાઓમાં,
આગળ ન વધ્યાન અનુકૂમે આગળ વધ્યાનનું પ્રાપ્ત
ન થયું તેનું નામ અલખભૂમિકાત્વ, એક પણી એક
યોગભૂમિકાઓની એ પ્રાપ્ત થવી જોઈએ તે ન થયી
તેનું નામ અલખભૂમિકાત્વ.

(d) અનુભવસ્થિતાત્વ : એટબે ક્રો. ગભૂમિકા-

ઓની પ્રાપ્તિ તો થાય, યોગમાં અનુકૂમે ને એકાશતા
પ્રાપ્ત થવી જોઈએ તે એકાશતા પ્રાપ્ત તો થાય પરંતુ
તે નેટબા સમય સુધી રાજવી જરૂરી હોય તેટબા લાગા
સમય સુધી ન રહે અને રહેલી જ થબી જાય. અમૃત
અનુભવ કરવા માટે અમૃત સમય સુધીની એકાશતાની
જરૂર હોય પણ તે રહેલી તૂંકી જાય તેણી તે અનુભવ
થઈ શકે નથી. મહામહેનતે વૃત્તિને એકાશ કરીને
ધ્યાનમાં બેઠા જોઈએ, એકાશતા અમૃત સમય સુધી
રહે, સમયને પંદર મિનિટ કે અડવી કલાક કે
કલાક કે ને કલાક. તેના માટે નિશ્ચિત થયેલી જે
મુદ્દાન્ય સુધી તે એકગ્રાતા રહે તો જ અમૃત
અનુભવ થવાનો હોય પણ તે એકાશતા તેટબા લાગેના
સમય ન રહે, ત્યાર પણેવા તૂંકી જાય. તેથી જે
અનુભવ થવાનો હતો તે ન થયો. એવી સ્વિદ્ધિનું
નામ અનવસ્થિતાત્વ, એટબે કે યોગભૂમિકાઓની પ્રાપ્તિ
તો થાય પરંતુ નેટબા લાગા સમય સુધી તે રહેલી
જોઈએ તે ન રહે પણ જરૂરી તૂંકી જાય તેનું નામ
અનવસ્થિતાત્વ નામનો વિરા અંતરાય.

કમણા

ગથા વખેં થયેલા અભિનવ આધ્યાત્મિક પ્રોગ્રામ

(અનુભવધાન પાન નં. ૫૧નું ચાલુ)

પર્યાવરણ પરિશુદ્ધિ યશસ્વિતાની

તા. ૨૮-૮-૮૮થી ૪-૯-૮૮ સુધી ઓમપરિવાર
-ઉપરોક્તા ઉપકૂમે પ. પુ. ગુરુદેવ શ્રી યોગભિસ્કુળની
ઉપસ્થિતિમાં 'પર્યાવરણ પરિશુદ્ધિ યશસ્વિતાની' ડિજાયો.
આ સપ્તાહ દરમાન આવતું શુદ્ધ થી અને હિમાવન-
માથી પ્રાપ્ત થયેલ જરીબુટીઓને હવનકુંડમાં પથરા-
વવામાં આવી. હવનકુંડમાના અંતિમ સાથે ઉપરોક્ત
ઓપકૂમે અને ધીનો રૂપો થતો તે સુધ્યાતિસૂક્મ
અધ્યક્ષનોના રૂપમાં ફેરવાઈ જઈને વાતાવરણને શુદ્ધ

બનાવતી. આધુતિ આપતી વળતે ઉપસ્થિત સૌ જોઈ
નીચેના શ્રોકરો વાચિક નાય કરતા કે ને શ્રોક પૂ.
યોગભિસ્કુળને તે જ સમયે આપેલો.

જીવ સર્વેના રોજ ટાળવા, નાપીએ આધુતિ ઓમ્ભુસ્વાહા;
પર્યાવરણ પરિશુદ્ધિ કરવા, નીચારો આધુતિ ઓમ્ભુસ્વાહા.

તા. ૪-૯-૮૮ના રોજ પર્યાવરણ પરિશુદ્ધિ
યશસ્વિતાની પૂર્ણાધુતિ થઈ. આ સપ્તાહ દરમાન
અનેક વાચિક બક્કોએ વાચિક મંત્રાધ્યાનો લાભ લીધો.

તો આમ, ૧૯૮૮ના રૂપો દરમાન ઓમપરિવારના
ઉપકૂમે નાય અદ્ભુત-અભિનવ આધ્યાત્મિક પ્રોગ્રામ
થથા. આ કાર્યક્રમામાં અનેક લોકોએ રહેશ્યાએ
ભાગ લીધો.

પરમાત્માને પ્રાર્થના કે આવા પ્રોગ્રામની પ્રેરણા
આપે અને અવારનવાર આવા પ્રોગ્રામ યોજાતા રહે,

‘ઓમુજયંતી’નો અહેવાલ

નિવાસ-સંકલન પરિચાલક : ડૉ. કાર્ણિક રાણી

આંશિક વદ હનમ એટલે પ. પુ ગુરુદેવ શ્રી પોગળિલુણો જન્મ દિવસ. આ દિવસ, એ મૂપરિવારના મુમુક્ષુઓ ઓમગુરુદેવયંતીના નામે આધ્યાત્મિક ધાર્મધૂમથી ઊંડે છે.

પૂજાથી અવારનવાર કહે છે કે ઓમુ-પ્રલુષ તો નિર્ગુણ-નિરાકાર છે, એકાશર ભ્રાણ છે; તેને વળી જન્મ અને મરણ કેંઠો? અને જન્મ જ ન હોય તો જન્મનયંતી કેવી! રંગું પૂજાયથીને એ મુમા અખાડ પ્રેમ તેથી તેમના પ્રેમીઓએ આ દિવસને ‘ઓમગુરુદેવ યયંતી’ નામ આપ્યું અને દર વરે આ દિવસ સતત આધ્યાત્મિક-પ્રવૃત્તિરત રહીને ઊજવે છે અને ખૂબ આનંદ કરે છે.

છેલ્લા કેટલાક રોણી પૂજાયથી આ દિવસને નવીનતમ રીતે ઊજવવાનો આગ્રહ રાખે છે. સામાન્ય રીતે ઓમુરિવારના શર્ષેકમેમા પૂજાયથીના પ્રેમીઓએ તેમના ચરણેમા કાઈક ને કાઈક બેટ મુક્તા હોય છે પરંતુ આ દિવસે પૂજાયથી અગાઉથી જ રૂપિયા-પેસાની બેટ નહીં મૂળવાની જાહેરત કરી હોય છે. દર્શને બદલે અમૃક મંત્રોની બેટ કે અમૃક પ્રત-નિરમ-સંકલ્પની બેટ પરવાનો પૂજાયથી મરનિયાત આગ્રહ રાખે છે. અને ભજો પણ પાછું વાળીને જોતા નથી; ઘણી બધી સંખ્યામા સૌ પ્રત-નિરમનો સંકલ્પ કરી પૂજાયથીના ચરણે સાચી-તાત્ત્વ બેટ ધરે છે. હજુ ગયા વરે જ ઓમુ-નયંતીના દિવસે સૌ ભક્તોએ વિશ્વશાંતિ અણે ‘ઓમ ગુરુ ન મંત્રના અગ્રિયાર કરોડ જય કરવાનો સંકલ્પ કરો’ તે આ વાતનું પ્રત્યક્ષ પ્રમાણું છે. અસ્તુ.

તા ૧૭-૧૦ ઊંના રોજ પૂજાયથીના નિવાસ-સથાન ‘પર્માણેષ’ મુક્તે ઓમુપરિવારના ઉપક્રમે ‘ઓમુ-

સંકલન : ડૉ. કાર્ણિક રાણી

ગુરુદેવ યયંતીનો કાર્યક્રમ હોયથો શવારે પ્રસૂતવંદના દ્વારા કાર્યક્રમની ઉદ્ઘાટન થઈ. નારાણાદ પૂજાયથીની ઉપસ્થિતિમા જાયન્તી-મારુતી હવન થયો હવન બાદ ને કેવેનિયાન પુષાનેથે ‘લોપવીત ધારણ કર્યા’. આ પ્રચારને બોબતા પૂજાયથીથે ‘નાસાલ્યુ’ કે -

“લોપવીત ધારણ કરીને મહામંત્ર જાયન્તીના સાર્થક જાપ કરવાના છે અને તે મંત્રજાપ દ્વારા પ્રામણયેલ જીવનનો બહુજલદિનાય-બહુજલસુખાય માટે ઉપરોગ કરવાનો છે. આમ કરીથું તો જ લોપવીત ધારણ કરેલું સાર્થક થયે.”

સવારના કાર્યક્રમ બાદ બગેરે કોણે આરામ કરો. હવે સાંજનો કાર્યક્રમ થડ થયો. શરૂઆતમાં જ પ્રાયંગિક પ્રવચન દરમાન પૂજાયથીએ રહ્યું છે -

“અને વાત સતત આપણા ધ્યાનમા રહેણી જરૂરી કે આપણે ઓમુ-નયંતી ઊજવાની રહા છીએ. ઓમુ-નયંતી ઊજવવાની સમજસ્થ, ઓમુ-નયંતી ઊજવવાની કલ્પના જેનામા આવે એ કેટલા નોંધ હોય ?!

બોઠ સંગતમાં સંતનકી, રંગું રલાસુ મેં અપના; બોણ દુનિયાકે લોગોમે, મૌજ લૂટે તો લૂટન હે.

“સામાન્ય પર્વ ઊજવવા માટે તમે બેગા નથી થયા, ઓમુ-નયંતી ઊજવવા માટે બેગા થયા છો. અને ‘ઓમ વંતી’ ઊજવવાનો આગ્રહ તમે સૌ રાખો છો. તેથી જ અણે રજ આપીએ છીએ. આ સોઈ સામાન્ય પર્વ નથી. આ તો ઘણી ઊંચી જવાબદારી છે, ઘણી ઊંચી સમજસ્થની વાત છે, ઘણું ઊંચું સ્થાન પ્રાપ્ત કરવાનું છે અને કરાવવાનું છે.

“હર વખતે આપણે આ વાત કરીએ છીએ કે આ કાર્યક્રમનો આપણે કાર્ડ (આમંત્રણ પત્રિકા) છપાવતા નથી. ચો પ્રેરણો પોતાની મેળે યાદ રાજે અને આપવાની ઈરણા હોય એ આવે આ તો પોતાના ઉત્સાહની વાત છે, પોતાના કલ્યાણની વાત છે; પોતાની પ્રેરણની વાત છે, પોતાની સ્કુલાની વાત છે. તેથી આ પ્રસંગનું કોઈને આમંત્રણ આપતા નથી. જે કોઈ સત્તમા, ધર્મમા, ગુરુજનોમા, સંતોષમા માનતા હોય એ બધાનો આ ઉત્સવ છે અને તે સૌ આવી થકે છે. ‘ધર્મ-મેધ’ના દાર સવે” શાનપ્રેરણો માટે હંમેશા હંમેશા ખુલ્લા છે; ફુલ જેના જે નિયમો છે એ નિયમોમા રહીને.

“આપણે સૌઓ ‘હું’ અને મારું” એમાંથી મુજબ થવા માટે આ એ-મુજલ્યાંતી ઊજવી રહ્યા છીએ. ‘હું’ ને મારું” માંથી મુજબ થઈયું તો જ માયા ઉપરથી બોલ ઊરવાનો છે અને તો જ મનુષ્યજગતમની સાર્થકતા થવાની છે.

“આ સારે (બોગળી થીંધીને બોઈ જતાવે છે) જે બોઈ છે એમા બધ્યું છે કે આજે ગુરુદેવના ચરણોમાં દ્રવ્ય લેટ મુક્કવી નથી. આજે કોઈ ઘ્રત-નિયમ કોઈને એમનુભાવ તી ઊજવીએ. તો, આજે ગુરુદેવના ચરણોમાં કોઈપણ પ્રકારનું દ્રવ્ય મુક્કવાનું નથી. રૂપિયો-ને રૂપિયા, કે પાચ-પચ્ચીબ રૂપિયા, કે પચાસ-પાચસો રૂપિયા મૂકી દીપા અને એં. જ. ઊજવાઈ હું (૧) એવી રીતે એં. જ. ઊજવાની નથી. એં. જ. ઊજવાના માટે તો કાઈ ઘ્રત-નિયમ બેવાનો છે.

“એં. જ. ઊજવી રહ્યા છીએ એ કોઈ ધર્મ-મજાકની વાત નથી. જેમ પેલા સોનીના જોડામાંથી તાર જે ચાઈને બહાર આવે અને એક ઠીયનો તાર કેંબેલા બબો થઈ જાય છે એમ તમામ સમજલુઝી જોડામાંથી બહાર જેચાઈને તેથાર થવાનું છે. જગતમાં ચામાન્ય મનુષ્યો જે કાઈ હાડ-ચામડું,

બેનું-લાકડું અને મફતિયા ચંદન ઘસુ ને બાલિયા એમ કરે છે એ કાઈ આપણે કરવાનું નથી. ચંતત આપણે ચાલણી રહ્યા છીએ - એક પછી એક, એક પછી એક; ફ્લાસ્ટને હટેએટેક આવ્યો ને ફ્લાસ્ટને ડાયાનીટીસ થયો ને ફ્લાસ્ટને આમ વધું ને ફ્લાસ્ટને તેમ વધું ને - શરીર એમનું પડી ગયું; તો આપણે કષમ રહેવાના છીએ ? તો યા માટે નુદ્દ કરવું ? કુશળતાપૂર્વક આપણે આપણો સ્વાર્થ કેમ સાચી ન બેબો ? અને જેના માટે ઓમૃપરિવાર છે, જેના માટે આપણા કાર્યક્રમો છે અને આપણા તમારે તમામ કાર્યક્રમમા જોડામા ગેટો જે કોઈ હોય તો તે ઓમૃપરિવાર કે સમજલુઝમા આગળ. અને સમજલુઝ એટથે કે ત્યાગ, બલિદાન અને નહનયક્તિ; એ તમામ ત્યા સુધી સમજ ન શકીને ત્યા સુધી એનું આચયરસુ ન કરી શકીએ. અને આચયરસુ ન કરી શકીને ત્યા સુધી ધરાવાના કાયાથી ? ખાદીને નહીં તો ધરાઈએ કાયાથી ? અસ્તુ.”

પૂજયકીના આ પ્રેરણાદારી પ્રાર્થણિક પ્રવયન થાડ સ્વાધ્યાયનો કાર્યક્રમ હતો. ઉપસ્થિત ચો કોઈએ ખૂબ પ્રેમપૂર્વક પ્રશ્ન-નામ-મહિમા ચાઈને સ્વાધ્યાયની ઘરુભાત કરી. સંગીતાય સ્વાધ્યાય સૌ એકીસાચે બાવિલોર થઈને બેલતા હોય ત્યારે ખરેખર વાતા-વરસુમા દિવ્યતા અનુભવાય છે. આજે ‘ધર્મ-મેધ’ના પ્રાગદ્વારા પણ એવો દિવ્ય-અલોકિક અનુભવ થયો. સ્વાધ્યાય પૂરો થયો, જાગળના કાર્યક્રમનો અદેવાલ રજુ કરું એ પહેલા નેક ઉલ્લેખનીય બાબત આપ દીને જસ્તાવી દઈ.

ધર્મા વર્ષો પહેલા પૂજયકી પોતાનો જન્મદિવસ બગભગ એકાતમાં જ મનાવતા. વહેલી સવારે બ્રાહ્મમુહૂર્તમા ઊઠી, નિન્દક્ષ પતાવી પૂજયકી પોતાના પૂજારૂમાં ચાલ્યા જતા. દિવસનો ઘણોખરો સથય પૂજયકી ધ્યાન-ધારણામા જ પસાર કરતા. પ્રેરણોના આગ્રહને વશ થઈને હવે પૂજયકી આ દિવસ ચીને

વચ્ચે રહ્યાને જ ઉજવે છે અને તે પણ તેવી હિતે ! આને સુવારે પાંચ વાગે ઊરીને બાબતીઓ ભરી ભરીને પાણી પીવા માટેના નજામાં અને ટાડીમાં રેડવા માડી; બળભગ બસો બાબતીઓ રંગી કે નંબી કોઈને પીવાના પાણીની તકલીફ ન પડે. અને આ બધાનો તેમને આનંદ પણ છે. અને તેવી જ સ્વાધ્યાય બાદ પૂજારીએ જણાયું કે -

"આને આ શરીરનો (પેતાના શરીર નરહ ઈશારો કરીને) જન્મદિવસ, પહેલાં તો અમે આ જન્મદિવસ અમારી હિતે એકલા જ મનાવતા, અમે એકલા જણારે જન્મદિવસ મનાવતા નારે વધુમાં વધુ સમય ધ્યાન-ધારણામાં અમારી પૂજાની રૂમાં એકાત્મા બેસીને પસાર કરતા. હવે તમારો સૌનો, અમારા શરીરનો જન્મદિવસ મનાવવાનો આગ્રહ છે તેવી ક્રોની સાથે બહાર બેસીને મનાવીએ છીએ. પહેલાં ધ્યાન-ધારણા, જપ-તપ એકલા બેઠા કરતા'તા અને હવે બધાની સાથે ક્રીએ છીએ. લબે થોડું સર પડે છે પણ બાબ કેટલા બધા બે છે ? એ ધ્યોન મોટો બાબ છે, એને અમે અમારો જ બાબ સમજાએ છીએ."

પૂજારીના આ પ્રવચન બાદ ગુરુપૂજનનો સમય થઈ ગયો હતો તેવી પૂજારીએ સૌને ગાયત્રીમંત્રના સંગીતમય વાચિક જપ કરવાનો આદેશ આપતો જણાયું કે "તમે સૌ ગાયત્રીમંત્રના વાચિક જપ કરશો એ ગુરુપૂજનનો એક પ્રકાર જ છે. તેવી આને કોઈએ સ્થૂલ પૂજન કરવાનું નથી પરંતુ અદ્વિતી કલાક ગાયત્રીમંત્રના જપ કરીને ત્યારબાદ કોઈ ગ્રત બેવાનું છે."

પૂજારીના આદેશાનુસાર સૌ ગાયત્રીમંત્રના વાચિક જપ કરવા લાગતા. અદ્વિતી કલાક બાદ મંત્ર-જપની પૂર્વાભિસ્ત થઈ. મંત્રજપ બાદ શ્રી મહીલાઈ બખાસીના ગુલ હસ્તે 'સ્વાધ્યાય' પુસ્તિકાનું વિમોચન થયું કે ને એમુપરિવાર દ્વારા પ્રકાશિત કરવામાં આવી હતી. આ પુસ્તિકામાં એમુપરિવારમાં નિર્ધિત

હિતે થતો સ્વાધ્યાય, ગુરુગીતાના ગુજરાતી અર્થ સાચેના શ્વેતો તથા પૂજારીએ દ્વારા સ્વામેલા કેટલાક પ્રેસાદાણી મજનોનો સમાવેશ કરવામાં આવ્યો છે. પુસ્તિકાના વિમોચન બાદ પૂજારીની વાહીગંગા આગળ વહેવા લાગી.

"ગુરુપૂજિમાના દિવસે ઘણા બધાને તીણો રસ અને તળેલું નહીં ખાવાનું ગ્રત લીધેલું. ગ્રતની ધાર્મિક ભાવનાઓ પાછળ અસરબમાં રહસ્ય થું છે ? શરીર સારું રાખનું. તમે એમને ન કરી શકતા હોતો 'ગુરુજીએ કશું, ગુરુજીનો આગ્રહ છે' એમ પ્રેમને વધુ થઈને કરો અને એ હિતે શરીર સારું રહે.

"બધી જ ધાર્મિક ભાષતો આરોગ્ય માટે જ છે. આરોગ્ય ન હોય તો સ્વર્ગમાં જઈએ તોય સુખ નથી. તેવી ગોળીઓ અને આચારોએ આરોગ્યની તમામ બાબગોને ધર્મમાં ગુણી લીધી. ને જોછી બુદ્ધિવાળા હોય, જલદી સમજ થકે એવા ન હોય એમને કશું કે આમૃક ગ્રત કરવાથી પુરુષ યાય અને પુરુષ કરવાથી સુખ મળે, સ્વર્ગ મળે. પરંતુ એ બધા આરોગ્યના નિર્યમી હતા. અને ચોંદી સોટું સુખ એ આરોગ્યની પ્રાપ્તિ છે.

"તો, તમે સૌએ ગુરુપૂજિમાને લીધેલું ગ્રત દેવદિવાળીએ પૂરું થયે. તે દિવસે તમે સૌએ ચાતુર્માસ દરમાન તળેલું અને તીણો રસ નહીં ખાવાનું ગ્રત લીધેલું. જેઓ એ ગ્રતને પૂરું ન કરી શકતા હોય, વચ્ચે તુરી ગપું હોય એમના માટે થું ? જેમણે એના પ્રાયશિષ્ટનું કંઈક કરવું પડે. તો એમના માટે આને એક ગ્રત બેન્ડાવવાનું નક્કી કરી રાખું છે. વળી બાડીના સૌએ મનમા કાઈ સંકલ્પ કર્યો હોય તો હીક છે પણ સંકલ્પ ન કર્યો હોય તો અમે નક્કી કરેલ ગ્રતને તેઝો સૌ પણ અમલમા મૂડી થકે છે. એ સાવ હસેલું છે અને આરોગ્ય માટે અમોદ છે. અને તે છે, મહિનામાં આવતી એ અગિયારસ કરવાની. અગિયારસ-અગિયાર રસ તે દિવસે બેવાના નહીં પણ

‘ઓકાદ્ધી’ કરવાની. દસ અને એક તેનું નામ ઓકાદ્ધી. પાંચ કંઈનિદ્રાનો, પાંચ લાનેન્ટ્ર્યુનો અને અગિયાંબું મન; આ જીવા ઉપર – અગિયારસ ઉપર તે દિવસે વધુમાં વધુ કાળું રાખવાનો, કંયામ રાખવાનો પ્રથમ કરવાનો. તો આપણે અગિયારસ નહીં પરંતુ ઓકાદ્ધી કરવાની અને ઓકાદ્ધીમાં શું બેવાનું? હૃદાન નહીં પણ ફૂલાદાર. આ ધ્રત ભાર માસ માટે એટબે કે આવતી ઓમુલાંતી આવેતા સુધી રાખવાનું. વર્ષની વર્ષી જ અગિયારસને દિવસે દફત હૃદ જ બેવાના કે ફોંનો. રસ જ બેવાનો, ઓસિવાપ બીજું કાઈ જ નહીં.

“તો, આગયના પ્રતનો બંગ થયો હોય રેમના માટે પ્રાયશિત રૂપે આ ઓકાદ્ધી છે. અને આને જેને પૂજનનો ઈચ્છા છે, કાઈ બેટ મૂળવાની ઈચ્છા છે એ અધાને પણ આ ધ્રત બેવાનું છે જે ગુરુપુરુષન કર્યા બરાબર છે, બેટ મુક્તા બરાબર છે. આ ધ્રત બેવા પાછળનું મૂળ રહણ છે આદેયનની જગતથી. આમ કરવાંથી પાપ અને આમ કરવાંથી પુણ્ય ઓવા નિષ્ઠા પૂર્વક અમૃત માન્યતાનો ધૂમાડી દેવમાં નથી આવતી ના સુધી આપણે કાઈ કરી શકતા નથી, તેથી આ જધું ધૂમાડી દેવમાં આવ્યું છે. પરંતુ સમજદારે તો આ જધું બરાબર સમજને કરવાનું છે; નહીં તો જે રીતે અજ્ઞાનતા પૂર્વક એક વસ્તુ ધૂસી ગઈ હુયો એ રીતે બીજી અજ્ઞાનતા પૂર્વક એ વસ્તુ નીરિણી જશે. તો જેમને આપા ધ્રત માટેની વધુ સમજદું નથી એમના માટે તો હી છે પણ જેની સમજદું કાઈ વધુ છે એમણે તો આ ધ્રત સમજદું પૂર્વક કરવાનું છે. આ જ સાચું પૂજન છે અને આ પૂજનથી જ વધુમાં વધુ કણની આપણુંને પ્રાપ્તિ બધાની છે, વધુણા વધુ સુખની આપણુંને પ્રાપ્તિ બધાની છે.

“તો એક તો પાછળનું ધ્રત જેનાથી બંગ થયું હોય તેના માટે અને બીજું, આને જેમની ઈચ્છા છે તે સૌઝે આ ધ્રત બેવાનું. ઓસિવાપ તમે મનમા કાઈ નક્કી કર્યું હોય તો તમે એ ધ્રત વઈ થકો છો. પણ તમને કાઈ સુજુનું ન હોય તો અમે વધુણા સમજથી

આ ધ્રત નક્કી કરી રહ્યું છે કે જે સહેલામા સહેલું છે અને મુમા વધુ ફૂપણો કરેલેવું; અને મહિનામા હૃત જે જ દિવસ કરવાનું, તે ભાને તમારે અમારું પૂજન કરવું હોય કે અમારા પગમા કાઈ બેટ મુક્તાની હોય તો આ ધ્રત વેદ. આને અમે માળીને આ ધ્રત બેવડાની રહ્યા છીએ. સાચી ઓકાદ્ધી કરો. આજ સુધી જે રીતે હૃદાન કરીને – હોડી ગુલાબજાંબુ, હેડી બરફી, હોડી રંબડી ને ઉપર હેડી મલાઈ ને બરેરે ભૂમ વાગે એટબે જનજગતનો થીરા ને ઉપર બદામ નાખેલું હોડું દૂધ અને રાતે વણા જે-ચાર આઈસક્રીમની કટોરી ખાઈન સુઈ જઈએ તો વળી ઊંઘ સારી અંદે – તમે ચો એ રીતે તો અગિયારસ કરતો જ હતા. એ હોડું કરતાંતા એમ રહેવાનો અમારો મતલબ નહીં પરંતુ ઓથી વધુ સાચી રીતે એકાદ્ધીને ઉજવવાની છે. અરણું.”

આટાં કહી પૂણ્યકીયે આ ધ્રત બેવા ઈચ્છાની કોઈને હાથ ઉચ્ચો કરવાનું કર્યું. વધું બધા, માનજ રહેલાં બગભગ સી કોઈએ પોતાનો હાથ ઉચ્ચો કર્યો. હાથ ઉચ્ચો કરનારોમાણી કેટલાક તો એવા બહેરા હતા કે જેમને જોઈને ખરેખર આનંદ થતો હતો અને મનમા એમ થનું હતું કે પૂણ્યકીયાના પ્રવયનની ખરેખરી અસર વઈ છે. વિશ્વા જનસમુદ્દાને આ પ્રમાણેનો સંકલ્પ ગ્રહણ કરતો જેઈને પૂણ્યકીયાનો ઉંસાહ પણ ખૂબ વધી ગયો અને આનંદમા આવીને સૌને હાથ નીરે કરવાનો આદેશ આપીને કહેવા લાગ્યા કે –

“માસુસને સાવધાન રીટી નવું હોય, ચેતી નવું હોય તો તે માટે કેટલી તકો આવે છે! ? તક ના આવે તોથી બુલિયાણી મનુષ્ય તકને ઉણી કરે છે અથવા તો જે મનુષ્ય તકને ઉણી કરે તે જ બુલિયાણી મનુષ્ય. બાકી સામાન્ય મનુષ્ય તો આવેલી તકને પ્રમાણ અને આગસને કારણે જવા હેઠાં છે.

“તો, આને ઓકાદ્ધી કરવાનો તમારો સૌને નિર્મિષ જાહીને મને ખૂબ ખૂબ આનંદ થયો છે.”

આમ સોજે વાતિયા હોં ગુરુપુજાન કરવાને
બાબ લીધા ત્વરભાડ પૂજયશીએ કેટલાક પત્રોનું
વાચન કર્યું જે પત્રોમાં ઓમુપરિવાર દ્વારા પ્રગટ
થતા સાહિત્યના તથા એ મુપરિવાર દ્વારા અવારનવાર
ખોળતાં બહુજનહિત્યા - બહુજનસુખાયના કરોના
બારોભાર વખાલુ કરવાના આચાર્ય હતા. આ પત્રોમાનું
બખાલુ સાંભળીને ઓમુપરિવાર કાર્ય કરોનો ઉન્સાહભૂષણ
વર્ષી ગયો. અને આ જ કરારસુસર પૂજયશી કાર્ય કરોમાં
અવારનવાર, આવતા પ્રેરણાદ્યી પત્રોનું વાચન કરતા
હોય છે કે નેથી નિસ્તવાદ્ય કાર્ય કરોનો. ઉન્સાહ વધે,
તો, આવા કેટલાક પત્રો વાચન બાદ પૂજયશીએ
ઉલ્લંઘણ એક પોસ્ટકાર્ડ લાયમાં લીધું અને સોની
લાંબરીમાં લિંચા અવાને વાચવા લાગ્યા. પોસ્ટકાર્ડમાં
લખ્યું હતું.

પૂજયશી મોગનિભૂષણ,

આપના લાભા અને કુશળ સ્વાસ્થ્ય માટે પ્રભુને
પ્રાર્થના સાથે પ્રભુવંદન.

હું આદી મારો પરિચય નહીં આપું. તે માટે
શ્રમ પાયું છું. પત્રનું પ્રાર્થનન એ કે આપના જે
પત્રમ શિખ્યો છે તેમાંના ધર્મા મિત્રો તમાકુ અને
સિંગારેટ-બીગીનું સેવન કરે છે; જે કાઈ છે. તો આપને
વિનંતી કે જે આપ તેમને ત્યન્યા માટે સમજાવી
શકો તો આ પણ સમાજ ઉપર આપનો એક વધુ
ઉપકાર રહેશે.

એ વિ.

આપને સન્માનથી જોતો આપનો
શિષ્ય નહીં તેવો નાગરિક.

પૂજયશીએ પત્રમાનું ઉપરનું વખાલુ વાચી, પત્ર
લાયમાં જ રાખી પ્રવચનની થરુઆત કરી દીધી -

"ખરેખર તો આ ગત વખનાર ભાઈએ પત્રમા
અદૂભાવ, શુલેચ્છા, દદ્દ જ વિકલ કર્યાં છે; તો એમાં
એમહેં એમનું નામ છૂધુ રાખવાની જરૂર નલોતી.

નામ વખયામાં શું વાયા હતો? શું દર હતો? રૂમણ
મળીને પણ આ વાતચીત તેણો કરી શકન, પણ એમનો
એ નહીં રૂમણું હોય.

"ખરેખર તો આ પત્ર વખનાર ભાઈ ધન્યવાદને
પાત્ર છે કરારસુકે અમારી વધુમાં વધુ નજીક એસુ કોણ
છે અને તે બધા કેવું વર્તન કરે છે તેની આ ભાઈ
ખૂબ કાળજી રહ્યે છે; અને એમાંના કેટલાકનું વર્તન
એ ભાઈને કરે છે. તો એ એમના પણ હમદર્દ હશે,
એમના તરફ બાળસ્થી રાખતા હશે અને એ ભાઈ દ્વારા
અમારી નજીકના માલુસેના વિસન નાખું નહીં થઈ
શક્યા હોય અને તેમને લાગ્યું હશે કે આ મોગનિભૂષણ
કે જેમને બધા ગુરુજ માને છે એમને વધું તો
તેઓ કાઈક કરે; તો એ રીતે બધા વિસનમુક્ત થઈ
શકે અને એ લખાનું કલ્યાલુ થાય. એમની લાવના
આચી છે, તો હૃદીને એમને ધન્યવાદ છે. આપણુંને
ખબર નહીં કે તેઓ આદી લાનર છે કે નહીં, આપણું
તેમના અસરેથ ઓળખતા નથી. આ પત્ર જ્યારેનો
આપણો છે ત્યારો રાખી મુશ્કેલી છે કે નેથી બધાની
લાંબરીમાં તે અંગે વાતચીત કરી શકાય.

"હવે બોલ રીતે એની વાત કરીએ. કોઈ ધર્માબધા
સંકર્મો કરતો હોય પણ તેનામાં એકાદ દૂધક હોય
અને એને કોઈ એમ કરે કે, 'શું જોઈને તું આટલો
સંકર્મ' કરી રહ્યો છું? આ એક દૂધક તો તારામાં
મોટામાં મોટાં છે. આ તને શોખનું નથી.' તો, એ
ખરાખર નથી એટલા બધા સંકર્મો તો એ કરી રહ્યો
છે અને એક દૂધકમાં એ કદાચ ન મૂશી શક્યો તો
એથી એહેં કાઈ સંકર્મો ન કરવા! ? એટલા બધા
સંકર્મો એ કરે છે તો એક દૂધકમાંનાથી એ જરૂર
મુક્ત થશે. વરોણી આપણે કથી રહ્યા છીએ કે ચા,
તમાકુ, દારુ વજેરે જે કાઈ નુકસાનકારક છે તે બધા
વિસનો છોડવાનો પ્રવાન કરવો જોઈએ. સભાની અંદર
ન્યારે આ વાત થતી હોય ન્યારે જે ચા-બીગી ન
પીતા હોય, જેને વિસન ન હોય એ મનમા કુલાવા
લાગે કે, 'હા ! બાપજી આ બધા વિસન છોડવાનું'

કહે છે પણ આપણુને તો એ બધા વસન છે જ નહીં તેથી આપણે બીજાં બધા કરતા ચડિયાતા છીએ.' પણ ચા-બીજી વગેરે તો દેખી શકાય તેવા વસનો છે તેથી આપણે જાહી શરીરો છીએ કે આ વસન ફૂલાસુને છે. પરંતુ આ સિવાયનો પણ બીજાં ઘણા વસનો છે જેનો ખ્યાલ ભાગારથી આવી ન શકે, પરંતુ ચોતાને બીજાંથી ચડિયાતા ગણતા બોકોમા આવાં વસનો હોય છે.

"સોનું' અને સુગંધ, સોનામાં સુગંધ હોય તો એની વાત ચાય !! પણ સુગંધ ન હોય તોય સોનું' એ સોનું' જ છે અને બોકામાં સુગંધ આવે તોય એ સોના સમાન નહીં. જેમે તે કારસુસર, જેમે તે સંસ્કારના કારણે કોઈનામાં એકાદ-ને દૂધણો રહી ગયો, પણ ગુરુ-સંતોના કરોડી માટે, સમાજના કરોડી માટે, ત્યાગ-અભિદાન માટે એમની તિનોરી ફૂટાફટ ખૂબે છે; એનામાં એકાદ-ને દૂધણું છે એ તો છે જ, પણ જ્યારે આવી કાઈ જડુર પડે છે ત્યારે એની તિનોરીનું મોડું' ફૂટાફટ ખૂબે છે. તો, એ સોનું' છે. એનામાં આટબોય નો દોષ ન હોય, આટબોય નો હુરુસું' ન હોય તો એ સોનામાં સુગંધ છે; આનંદની વાત છે. પરંતુ કદાચ દૂધણું મૂસી ન થકાયું' અને છતાંય આવો ત્યાગ-અભિદાન ઉત્ત્વાવાળો હોય તો એ સોનું' છે. અને બીજીં ના પીતો હોય, ચાય ના પીતો હોય પણ 'ચમડી નું પણ ચમડી ન છૂટે' એવી જેની સ્થિતિ હોય એ બોકા સમાન છે.

"તો આમ, આ પત્રના (ધારમા રહેલો પત્ર જિચા કરીને) જવાબમાં આ બધું' બોલાઈ રહ્યું' છે. જે એ આઈ હાજર હોય તો આ બધું' સોભયતા જ હોય અને જે હાજર નહીં હોય તો એમના કાને આ વાત હોય. એમણે જે કાઈ બધું' છે એ તેઓ પણ પ્રકારની દ્રોષભાવનાથી નહીં બધું'. એ આપણા હમદર્દી જ છે, આપણી સાચે જે કોઈ વસની છે એ વધાના એ હમદર્દી જ છે, એમના માટે જ બધું' છે.

"જેને બદ્ધગુણ બેવાની ઈચ્છા છે એને બદ્ધગુણ મળવાના છે, જેને દૂધ પીવાની ઈચ્છા, એને દૂધ મળવાનું' છે. જાગના આંચળમાં ઈત વી ચોટેલી હોય છે એ નિદગ્નીભર ગાયનું' બોલી જ ચૂસ્યા કરે છે. એ બેલીને અને દૂધને કાઈ છેટું નહીં. ગાયનું' વાછડું' દૂધ પીવે છે, ગાયનું' જેણે પાલન કર્યું છે એ દૂધ પીવે છે પણ અને આચળમાં જ વળગેલી અને સતત સાચે રહેનારી એ ઈતરરી હોનું' બોલી જ પીધા કરે છે; એને દૂધ નહીં ભાવનું એ જાતે જ નુકસાનમાં રહે છે. બીજાનું' બોલી પી-પોતે એ શું શું બને ? એક ઈતરરી. એનું' નામ બેતા તિરસ્કાર, એને જોતા તિરસ્કાર, એની આકૃતિ તિરસ્કાર, એની ગતિ તિરસ્કારચાળી. પણ જે એ દૂધ પીવે તો ? જેમ ગાયનો પાલક કેવો ચાય છે, એ ઈતરરી પણ એવી બની જાય. પણ જે નુગરો છે, નગુરો છે એ નિદગ્નીભર પથ્યરના ટુકડા જેવો રહે છે. પથ્યરના ટુકડા નિદગ્નીભર જ ગાંધારમાં પઠા રહે, એને બલાર કારીએ તો એ ભીનો લાગે પણ બોડી જ વારમા કોરો ને કોરો ! કેટલાક એવો પણ હોય છે (!) ગુરુસંતોના ચંપદંભી સતત રહે પણ અને પર કાઈ અસર જ ન ચાય અથવા તો છિદ્રો જેવા માટે સાચે ફરતો હોય. કાગડો, જેમ જાય ઉપર જથ્યા છિદ્ર હોય ત્યા જ ચાય મારે એમ છિદ્ર જેવા જ ફરતો હોય તો એમના નસીબમાં છિદ્રો જ રહે, એને દૂધ મળે જ નહીં. એને બદ્ધગુણ મળે જ નહીં'.

"આ પત્ર આપણે વાચ્યો એ સરસ છે. જીને ઉદ્દેશીને લખ્યો હશે એ ખબર નહીં, પણ આપણુને એ સાવધાન કરે છે. જવાબદારી, ગંભીરતા, વિવેક વગેરે માટે આપણે કેટલું' સાવધાન રહેવાની જડુર છે ! આપણે કર્યાએ હું કોનું' કોનું' સારું' કરેણે, કોનું' કોનું' જોડું' કરેવાણે. આખા દિવસની આપણી દિનયર્થ કેવી હોય, કેવી હોવી જોઈએ ? કોણું આપણે કઈ રીતે જુવે છે એ ધ્યાન રાજવાનું' તે. અસ્તુ,

“આ બધા જાઈનો સરવાળો શું છે? મનુષ્ય-જનમની સાર્વકાળ કરવી, નિર્બસની બનવું, ગુણગ્રાહી બનવું, ત્યારી બનવું, સહનશક્તિવાળા બનવું. એ ને એ કાઈ બધા નદ્દગુણો કેવવાળા છે એ થા માટે કેવવાળા છે? મનુષ્યજનમની સાર્વકાળ કરવા માટે છે. અને મનુષ્યજનમની સાર્વકાળ ત્યારે જ વઈ કહેવાએ કે જીવાને આપહે મોકાને પ્રાણ કરી શકીએ. આપહે સો – એક એક છલ સુખને હૃદ્દે છે. કેવા સુખને? સનાતન સુખને; સનાતન સુખ એટલે સતત સુખ જ રહે, હીરી કદી દુઃખ ન આવે. સુખને આપહે સો હૃદ્દીએ છીએ. તો એવા સુખને પ્રાણ કરવા માટે એ કાઈ પ્રયત્નની કરવા પડે, જેના પણ સાનિધ્યમાં રહેવું પડે એના સાનિધ્યમાં રહેવું અને એ આન્યંતિક સુખને પ્રાણ કરવું.

“આન્યંતિક સુખ! એટલે કે એ વખતે જર્ખાસ નહીં, શરીર ધરણું કરવાનું નહીં અને આનંદ! આપહે શરીરના અધ્યાત્મી વઈ ગયા છીએ તેથી જે ધરીએ શરીર વિનાના સુખની વાત આવે કે તરત જ આપહુને એમ થાય કે, ‘હે! શરીર નહીં! ચો હો હો! શરીર વગર તો સુખ અને આનંદ મળે જ કર્યાયી?’ પરંતુ બાઈ! રોજ રોજનો તમારો અનુભવ છે. રાતે ઊંઘમાં સ્વભાવ આવે છે ત્યારે ક્રાંતિકારી હોય છે? ત્યારે ક્રાંતિકાન, નાક, આખ, હાથ, પગ વગેરે હોય છે? કાઈ નહીં હોતું. રાતે ઊંઘમાં એ સપનું આન્યું તેમાં તમે હોડો છો, દૂધપાક જાવ છો, ટોડો છો. પછાં હો, એકસીફન્ટ જાવ છે, બંગડા જાવ છે; જગુન અવસ્થામાં પણ તમે એ કાઈ નહીં કર્યું, નહીં લોન્ચવું એવા અનુભવ સ્વભાવમાં થાય છે. ત્યારે ક્રાંતિકા હતું? તો, એક સ્વભાવસ્થામાં પણ જે શરીર ચિવાન આ બધું કરી શકતું હોય તો મહાસમર્યાદાનીઓ, આચારો, સંતો મોકા વિપેની જે વાત કરે છે અ જોઈ કેમ હોય?! એવા મહાનુભાવાની અમૃત વતો આપહે માનતો હોઈએ અને તે પ્રમાણે વર્તવાના પ્રયત્ન કરતા હોઈએ તો એમની મોકા વિપેની જાત થા માટે ના માનીએ? એ થા

માટે જોઈ હોય? એમા થા માટે કંઈ? અને એ એને જોઈ ન માનીએ, એમા થાંમ ન રાખીએ તો એ પ્રમાણે વર્તવાની શરૂઆત કેમ ન કરીએ? આ શરીર પણ જે અણી જ મૂકીને જવાનું છે તો એ શરીરનો વધુમાં વધુ રહુઉપરોગ કરી કરીએ તો જ જાય વેપારી.

“નેમ કબૂલરોને જુદાર નાખવાના નિર્યમવાળો રોજ સવારે ખંને હાથમાં જુદાર બરીને દેકે એમ ગુરુ-સંતો સંયકૃપી અરને જે હથે દેકે છે, જે હાથે વેરી રથ્ય છે પણ નથું છે ને કે અક્ષરમીનો પરિયોગ આણો, ખાતા ખાતા યાય હંગામો” જારી વતો સાંભળવાનો જ્યારે મોકો આવે ત્યારે ઊંઘ આવે આયવા એ જ વખતે મન બીજે જાય. પણ જે ખરો શૂરવીર હોય એ, બધા વિદ્યામાણી પાર જિતરે અને મનનું ધાર્યું જ કરે. અને મનનું ધાર્યું એ કાઈ કરવાનું હોય તો આપહે સૌઝે આ જ (મોકાપ્રાતિનિ ઉપાયો) કરવાનું છે. જાણી ઓમ્ભાલ્યાંતી ઊંઘવી જ્યારે જ કહેવાએ કે મોકા માટેનો આપહે પ્રયત્ન કરીએ. એ વિપેની આપહુને વધુ સમજાતું ન હોય, એ વિપેનો આપહે વધુ પ્રયત્ન ન કરી શકતા હોઈએ તો પણ આટલી વાત તો નક્કી વઈ જ જાવી જોઈએ કે મનુષ્યજનમ તો આટલા માટે જ મળેબા છે. અને આવા સનાતન સુખ માટે એ આપહે કાઈ ન કરી શકતા અને એ ચિવાએ બીજું બધું જે આપહે કરતા રથ્ય તો આપહે નુકસાનીમાં, નુકસાનીમાં અને કેવળ નુકસાનીમાં અને હણ હણેલી યોતી અને હણેલો સદરો પરેરીને પણ જો એ મોકાની હિકરમાં લાગેબા રથ્ય તો એનો બેદો પાર, એ જીતી ગયો, એ પાણી ગયો, એણે મેળવી શીધું. આ જિંદગીના પાથ-પચીસ-પચાસ વર્ષો ને સુખ આન્યું એ સુખ મેળવતા મેળવતા તો દમ નીકળી ગયો છે; અને એ સુખે પણ કેટલે સમજ હાથમાં રહેયો? ક્યારે બાળી જીવી તેની પણ ખબર નહીં. તો એવા સનાતન સુખનો શામાટે પ્રયત્ન ન કરી બેદો જોઈએ?

"આપણને એ સુખ મળ્યું છે તેને બરાબર ઓળખતાં વહીએ, નહીં તો જમે તેટલા સુખ આવો એ આપણી નકલી સમજને દુઃખ જ વાગવાના છે. પરમ કૃપાળું પરમ ઉદ્ઘરતાથી સુખ માણે નાખ્યા છે. તો હવે એમની પાસે એ જ માગવાનું છે કે તમે જે કાઈ સુખ આપ્યા છે એ સુખને સુખ તરીકે ઓળખી શકીએ અનેટલી કૃપા કરો. બીજુ એકેવી કૃપા નહીં; પરંતુ તમારી આપેલા સુખને સુખ તરીકે ઓળખી શકીએ. બીજુ કૃપામાં તો જમે તેટલાં સુખ આવે તેણે દુઃખ જ વાગવાના છે.

"તો, પ્રથમ તો સુખને સુખ તરીકે ઓળખીએ અને ઓળખતાં ઓળખતાં પરમ સુખ, આત્માંતિક સુખ, કેવલ્ય, સનાતન સુખને પ્રાપ્ત કરવા માટે મતુષ્યલભનો ઉપયોગ કરીએ."

પૂજયકીએ પ્રવચન પુરું કર્યું. એક પત્રને નિમિત્ત બનાવીને પૂજયકીએ શ્રોતાએને પોતાના પ્રવચનમાં મંત્રમુખ કરી દીધ્યા. પ્રવચન તો પતી ગરૂં ખરું પરંતુ શ્રોતાએ હજુ પણ વિલોચ થઈને કાઈક વધુ સાંભળવાની આધારે બેસી રહ્યા હતા.

ઉદ્ઘોષન કરનાર બાઈની પણ એ જ પરિસ્થિતિ હતી. છેરટે પૂજયકીએ જ તેમને સ્પીકર પાસે આવવા હશ્યું.

શ્રી શશીનાંતલાઈએ શ્રોતાએને જસ્તું કે આજે પૂજયકીએ સાઈઠમું વર્ષ બેસે છે એ નિમિત્ત આવતી એ મૂલ્યંતી સુધી એક વર્ષ માં ઓમુરિવારના ઉપકરે સાઈઠ સ્વધ્યાય-સત્ત્વંગ ટિકલના માર્ગકર્મ યોજાયે. ને ગુરુભાઈ-બહેનને પોતાં -યા આ કાર્યક્રમ યોજવાની ઈચ્છા. હોય તેમણે તેણાં નામ આપોનકોને પહોંચાડી દેવા.

આટલી જહેરત બાદ ઉપરિષત ચોને ફળનો પ્રસાદ આપવામાં આવ્યો. જા વર્ષ દુઃખાનની પરિસ્થિત હોવાના કારણે બોજાન-સમારંબ મેદુફ રહેલો; પરંતુ બલારગમથી આવેલા ગુરુભાઈ-બહેનો માટે બોજાન-પ્રચાદની વિવસ્થા હંલી. તેથી તેણો સૌ પ્રસાદ બેવા ગર્યા બાકીનો સૌને ફળની પ્રસાદી લિધી ત્યાર બાદ પૂજયકીએ 'જગનારાયણ' કરી ચો છૂટી પડ્યા અને આમ એક દિવિ કાર્યક્રમનું સમાપન થયું.

"નિષ્કામ કર્મધોગ કરવાથી જગતમાં શાંતિ હેલાય છે. નિષ્કામ કર્મધોગનું જે આચરણ કરે છે તેઓ પણ જગતનું એક અંગ જ છે. તેમાં સહાયતા કરનારા પણ જગતનું એક અંગ જ છે. અને તે સર્વેની ચિત્તશુદ્ધિ થવાથી તેઓના ચિત્તમાં શાંતિ-સસાધાન પ્રવાદે છે."

"તમે તમારી શ્રમાના નેરે મારી સહાયતા આધ્યાત્મિને સ્વશરીર જગાડી દ્યો છો. ઉત્તોજિત કરી દ્યો છો."

"આરામ એટલે આ-રામ (રામ આવે), વિરામ એટલે આ-રામને પ્રાપ્ત કરવામાં, કલ્યાણને પ્રાપ્ત કરવામાં જેટલો સમય વ્યતીત કરીએ એ."

क्लेश, कर्म, कर्मों के फल और वासनाओं से विमुक्त ऐसा विशेष चेतन (वेही अेक मात्र) आश्वर है। आश्वर संपूर्ण सर्वज हैं। आश्वर त्रिकालिन गुरुओं के भी गुरु हैं, काल से अुन का छेदन-भेदन नहीं हो सकता। आश्वर का नाम प्रणव (ओम् = ॐ) है। ओम् का सार्यक जप करने से आन्मसाधात्कार होता है और अन्तरायों का अभाव हो जाता है।

પ્રકાશક અને પ્રાચિતસ્થાન :

ગ્રામયુલુ ગ્રામસમર્પણદ્વાનભિન્નુ પરિવાર ફર્સ્ટ

૧૨૮, શ્રીકુંજ સોસાયરી, રનાયાર્ડની પાછળ,
ઘાટલોડિયા રોડ, ઘાટલોડિયા, અમદાવાદ-૬૧.

(રજિ. નં. ૪/૪૪૧૬ તા. ૧૧-૫-૮૧)

માઈ.રી.ઓ.યુ. ૮૦-૩૭ નં. એચ. ક્યુ. iii
૩૩-૪૩/૮૧-૮૭ માર્ચ ૧૯૮૮ શુધી

આધુનિક સ્થાપક તથા } પ. પૂ. શુધીન
આધ્યાત્મિક લાલ } આ યોગભિન્નું

ચેરમન : શ્રી પંકજભાઈ ને. ચાહ

જનરલ સેક્રેટરી : શ્રી વજુભાઈ પટેલ

ખજનચી : શ્રી ડેવચંદ્રભાઈ વી. પટેલ

આધુનિક ફર્સ્ટી : ડૉ. સોમભાઈ એ. પટેલ
 શ્રી રાહિલભાઈ વી. શુભાદ્રિયા
 શ્રી દામેદરભાઈ એ. પટેલ

ફર્સ્ટી : શ્રી નૈષધભાઈ વ્યાસ

શ્રી બિપિનભાઈ ચાહ

શ્રી લારતભાઈ પરીમ

ફર્સ્ટના ઉદ્દેશો :

(૧) સર્વભ્યાપક પરમ સ્વરૂપ ચેતનાત્મક ફેન્ટું નામ પ્રાયઃ
(ગ્રામ-ઝૂંઝ) કે તની પ્રતીતિ બાહુભનસમાજને કરાવવા
પ્રયત્ન કરવો. (૨) 'શ્રીગ'નો પ્રચાર, પ્રસાર અને સંશોધન
કરવા પ્રયત્ન કરવો. (૩) સમાજનું નૈતિક ધીરજ ક્રિયા
લાવવા માટે આધ્યાત્મિક શાનનો સાહિત્ય દ્વારા પ્રચાર
અને પ્રસાર કરવાનો પ્રયત્ન કરવો. (૪) આ 'ઉપરોક્ત
'બાહુભનહિતાય-બાહુભનસુખાય' ને લગતાં કાગે નેવાં કુ
કુણવણી, તખીણી સારવાર વગેરે કરવા માટે પ્રયત્ન કરવો.

વાચકભિત્તોન :

'શુલ્કમારા'ને લગતો પન્થયવહાર નીચેના સરનામે કરવો.

શ્રી નૈષધભાઈ વ્યાસ

૩, ગંગાધર સોસાયરી, રામમાગ પાછળ, માણીનગર,

અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૦૮.

સુધ્રક : ઉમા પ્રિન્ટસ

દરિયાપુર ચારરસ્તા, ટાવર પાસે, અમદાવાદ

ટાઇપલે : મોના આં પ્રિન્ટસ, શોદ્વ, અમદાવાદ.

ફોન : ૮૮૭૨૨૩

સુખપુણ : શ્રી કિરોદભાઈ મકવાણા

૧૦/૧૨

સુધ્રક પાત્ર

૨૦૮૫